

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2Co/155/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115218054
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8115218054.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a sudcov JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Martina Barana, v právnej veci žalobkyne Z.. D. N., J.. XX.XX.XXXX, G. K. X, XXX XX K., zastúpenej Mgr. Ladislavom Riedlom, advokátom so sídlom Levočská 4703/89, Prešov, proti žalovanej Slovenskej sporiteľni, a.s. so sídlom Tomášikova 48, 832 37 Bratislava, zastúpenej Kvasnica a partneri s.r.o., Advokátska kancelária, so sídlom Žilinská cesta 130, Piešťany, o vydanie bezdôvodného obohatenia eura s príslušenstvom, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov zo dňa 25.5.2018 č. k. 15C/196/2015 - 155 jednohlasne takto

rozhodol:

Zrušuje rozsudok a vracia vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie žalobu zamietol a žalobkyňu uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti veci.

2. Po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie dospel k záveru, že žaloba opodstatnená nie je. Poukázal na existenciu zmluvy o úvere, ktorá bola uzatvorená medzi žalobkyňou ako spotrebiteľkou a žalovaným - dodávateľom. Žalobkyňa žiada vydať bezdôvodné obohatenie, čo má predstavovať rozdiel medzi jej platbami a sumou, ktorú žalovanej mala zaplatiť. Žalovaná podľa žalobkyne nesprávne spočítala sumu, ktorú mala uhradiť a vychádzala z podkladov úverovej kalkulačky s poukazom na výšku úveru, úverovú sadzbu a obdobie 5 rokov, v ktorých bol úver zaplatený. Súd prvej inštancie zistil, že žalobkyňa celkovo poukázala úhrady vo výške 47.463,46 eura, z čoho na poplatky, úroky a čerpanie bola započítaná suma 7.630,76 eur. Zdôraznil, že bolo nesporné, že na predmetný vzťah strán sa nevzťahuje Zákon o spotrebiteľských úveroch vzhľadom na ust. § 1 ods. 2 písm. a), písm. e) tohto zákona. Sporné bolo, či žalovaná započítala jednotlivé splátky uhradené žalobkyňou správne, a teda, či žalobkyňa zaplatila správnu sumu. Podľa súdu prvej inštancie žalovaná správne vypočítala ku tomuto ktorému mesiacu, koľko z dohodnutej splátky pripadne na úroky, dohodnutý poplatok a zvyšok na istinu. S postupným splácaním úveru klesal v splátke podiel úrokov a zvýšil sa podiel pripadajúci na istinu. Žalobkyňa pri svojom výpočte vychádzala z toho, že úver by bol splatený za 5 rokov, pričom však opomenula, že pri takejto dobe trvania úverového vzťahu by musela platiť vyššiu splátku, a to cca o 240,- eur. Teda suma, ktorá by bola započítaná na úrok, by bola rovnaká s predmetným úverom iba pri prvej splátke, avšak suma započítaná na istinu by bola pri prvej splátke o cca 240,- eur vyššia. To by malo za následok, že pri nasledujúcich splátkach by istina, z ktorej sa vypočítava úrok, klesala výraznejšie ako pri tomto úvere. Súd prvej inštancie zdôraznil, že pri 5 rokoch splácania úveru je výška splátky 753,52 eur a pri 8 rokoch je výška splátky 506,18 eur. Pri prvej splátke je v oboch prípadoch rovnaká suma započítaná na úrok, avšak pri istine je rozdiel 247,34 eur. Po troch rokoch splácania už pri úvere na 5 rokov je istina vo výške 16.477,51 eur a pričom dlžník platí už iba úrok 72,92 eur a pri úvere na 8 rokov je istina vo výške 26.365,23 eur a dlžník platí na úrok 113,72 eur. Práve to spôsobilo, že žalobkyňa dospela nesprávne k záveru, že mala z úveru zaplatiť sumu nižšiu, a teda spolu

45.211,11 eur. Strany si pritom dohodli aj poplatok za správu úveru, Žalovaná teda správne vyčíslila úrok, postupovala v súlade so zmluvou, aj so zákonom. Sčasti súd prvej inštancie prihliadol aj na námietku premlčania uplatnenú žalovanou. Žaloba bola podaná 3.7.2015, a teda premlčané sú nároky na vrátenie bezdôvodného obohatenia zo splátok uhradených pred 3.7.2013. Žalobkyňa po 3.7.2013 uhradila iba mimoriadnu splátku, išlo pritom o splátku istiny, teda nie úrokov a poplatkov. Aj to bol dôvod prečo súd žalobu zamietol, keďže uplynula dvojiročná subjektívna premlčacia doba. O trovách konania strán sporu rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 a nasl. CSP.

3. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, ktorá navrhla rozsudok zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Odvolanie odôvodňuje nesprávnymi skutkovými zisteniami, ku ktorým súd dospel na základe vykonaných dôkazov a rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Uvádza, že na pojednávaní dňa 27.4.2018 súd uviedol, že sa stotožnil s názorom žalujúcej strany, kedy progresívne započítavanie na istinu, úroky a poplatky nebolo v zmluve dohodnuté, a preto sa jednotlivé zložky mesačnej splátky mali započítavať rovným dielom. Potom je neznáme, z akého dôvodu súd uvádza závery v bode 26 rozsudku, v ktorom zdôrazňuje správny postup žalovanej. Súd prvej inštancie sa nesprávne vyporiadal s námietkou premlčania a nie je zrejmé, aké bezdôvodné obohatenie vzniklo na strane žalovaného vždy k 20.dňu v mesiaci. Predsa žaloba je postavená na premise, že k bezdôvodnému obohateniu na strane banky došlo nie počas riadneho platenia v priebehu trvania zmluvného vzťahu, ale práve nesprávnym započítaním mimoriadnej splátky, ktorá bola zaplatená žalovanému do 2 rokov pred podaním žaloby. Ako súd dospel k tomu, že k bezdôvodnému obohateniu na strane banky malo dôjsť počas riadneho splácania úveru a v čase, kedy ešte žalobkyňa nevedela, že úver bude vyplácať predčasne, je v rozsudku nezdôvodnené. Súd sa nevyjadril, k akému bezdôvodnému obohateniu došlo zaplatením mesačnej splátky v 20.deň mesiaca, nie je zrejmé, v čom je podľa súdu zmluva neplatná, ak k vzniku bezdôvodného obohatenia malo dôjsť počas riadneho splácania úveru, čo žalobkyňa netvrdila. Nie je tiež zrejmé, z akého dôvodu posúdil súd ako správny výpočet banky a nie jej. Vníma to tak, že banka dostatočne nespochybnila jej výpočet. Veď sama právna zástupkyňa na pojednávaní prezentovala názor, že pri mimoriadnej splatnosti úveru predsa banka nemá povinnosť prepočítavať navýšenie úveru. S týmto názorom nesúhlasí žalobkyňa, pretože úroky sa platia iba za čas, kedy sú finančné prostriedky dlžníkovi poskytnuté. Teda v konaní bolo preukázané, že banka vystavala výpočet mimoriadnej splátky na stave splácania, aký bol pôvodne dohodnutý, ale správny je výpočet poskytnutý z jej strany, pretože, aj keď pôvodne podmienky splatenia boli nastavené inak, reálne úver splatila do 5 rokov a nemala by byť diskriminovaná voči ostatným klientom, ktorí teoreticky mohli splatiť podobný úver na dopredu dohodnutých 5 rokov s nižšou odplatom. Pred mimoriadnou splátkou započítanou na predmetný úver nemohlo dôjsť k bezdôvodnému obohateniu, pretože aj v prípade nesprávneho započítania zložiek splátky na istinu, úrok a poplatky, ak nebola vôbec istina úveru splatená, nemôže sa ani teoreticky jednať o bezdôvodné obohatenie. Rozsudok preto považuje za právne neudržateľný, popierajúci zásadu rovnosti zbraní oboch strán, tendenčný a zjavne nepochopiteľný.

4. K odvolaniu sa vyjadrila žalovaná, ktorá navrhla rozsudok potvrdiť ako vecne správny a uplatnila si nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Má za to, že rozsudok súdu prvej inštancie bol vydaný správne a v súlade so zákonom. Zo zápisnice z pojednávania z 27.4.2018 nevyplýva, ako tvrdí žalobkyňa, aby sa prvoinštančný súd stotožnil s jej názorom na započítanie jednotlivých mesačných splátok, ktoré realizoval. Je tiež správne zistenie súdu prvej inštancie, že výška mimoriadnej splátky predstavovala splátky zostatku istiny. Logicky potom nemožno určiť ako bezdôvodné obohatenie prijatie úhrady dlžnej sumy, teda sumy, ktorá bola vo forme úveru poskytnutá žalobkyni. Súd prvej inštancie tiež podrobne zdôvodnil, prečo považoval žalobkyňou predložený výpočet, ktorý sa opieral o orientačnú úverovú kalkulačku dostupnú na internete, za nesprávny a vychádzal z výpisov z úverového účtu. Žalobkyňa nenavrhol žiaden dôkaz, ktorý by žalovanou prezentované skutkové tvrdenia a predložené dôkazy spochybňoval.

5. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok v zmysle zásad vyjadrených v § 379 a nasl. zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) spolu s konaním, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, vec prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je opodstatnené, keďže súd prvej inštancie sa pri rozhodovaní o veci nevyporiadal so všetkými okolnosťami podstatnými pre správne rozhodnutie o veci.

6. Ako je zrejmé z obsahu spisu, medzi žalobkyňou a žalovanou bola dňa 10.7.2008 uzatvorená zmluva o splátkovom úvere č. XXXXXXXXXXXX podľa § 497 a nasl. Obchodného zákonníka. Podľa čl. I. predmetom zmluvy o úvere bol účel poskytnutia splátkového úveru na nadobudnutie, úpravu a údržbu nehnuteľnosti bankou dlžníkovi, ako klientovi, v sume, mene a za podmienok dohodnutých v tejto zmluve o úvere. Dlžníkovi sa uložila povinnosť za podmienok dohodnutých v úverovej zmluve poskytnutý úver splatiť, platiť úroky a plniť ďalšie podmienky dohodnuté v úverovej zmluve. Výška úveru predstavovala 1.200.000,- Sk (39.832,70 eur), úroková sadzba bola fixná po dobu 5 rokov, 5,10 % odo dňa uzatvorenia úverovej zmluvy do 10.7.2013, spracovateľský poplatok predstavoval 3.999,- Sk, poplatok za správu úveru 90,- Sk mesačne, výška splátky istiny predstavovala 15.618,- Sk (518,42 eur) splatných vždy k 20.dňu v kalendárnom mesiaci. Splatnosť prvej splátky istiny nastala 20.9.2008, konečná splatnosť úveru bola určená na 20.6.23016 (počet splátok 94).

7. Táto zmluva má formulárovú podobu, kde žalovaná vystupovala v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a teda daná zmluva má nepochybne charakter zmluvy spotrebiteľskej.

8. Základnou črtou takejto zmluvy je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Samotná zmluva je spísaná na formulári a prílohou sú zvyčajne všeobecné obchodné podmienky a tieto dokumenty žalobkyňa ovplyvniť nemohla. Z toho dôvodu je potrebné na právny vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy uzatvorenej medzi dodávateľom a spotrebiteľom aplikovať spotrebiteľské právne normy, ktoré sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Zmluvné podmienky upravené v spotrebiteľskej zmluve sa tak nemôžu odchýliť od úpravy uvedenej v Občianskom zákonníku v neprospech spotrebiteľa. V neprospech spotrebiteľa, teda nie je možné dohodnúť podmienky plynúce z ustanovení Obchodného zákonníka, ak ustanovenia Občianskeho zákonníka sú pre spotrebiteľa výhodnejšie. Úverový vzťah je preto potrebné posúdiť vo svetle cieľov Smernice Rady 93/13/EHS. Strany sporu nerozporovali, že sa v danom prípade nejedná o spotrebiteľský úver podľa zákona č. 258/2001 Z.z. s prihliadnutím k ust. § 1 ods. 2 písm. a), e) citovaného zákona, to však nič nemení na tom, že pre posúdenie daného právneho vzťahu je potrebné prihliadnuť k ust. § 52 nasl. Občianskeho zákonníka.

9. Žalobkyňa požiadala o predčasné splatenie úveru a žalovaná po posúdení tejto žiadosti písomným podaním zo dňa 10.7.2013 stanovila vo vzťahu k žalobkyňi výšku mimoriadnej splátky v rozsahu 17.201,88 eur, ktorá bola v daný deň žalobkyňou uhradená. Nebolo sporné, že žalobkyňa poskytnutý úver pravidelne splácala v zmysle podmienok úverovej zmluvy, do 10.7.2013 zaplatila sumu 30.068,36 eur a spolu s mimoriadnou splátkou 17.201,88 eur v prospech žalovanej zaplatila celkovo 47.270,24 eur.

10. Právo na spravodlivý proces okrem iného zahŕňa aj právo strany sporu na presvedčivé odôvodnenie rozsudku, ale aj právo, aby v obdobných otázkach súdy rozhodovali rovnako, prípadne sa vyrovnali s odklonom od názoru iného súdu na rovnakú právnu otázku.

11. Je v tejto súvislosti zrejmé, že súdy už v minulosti právoplatne rozhodli, že dohodnuté úroky ako cena úverovej služby sú opodstatnené len počas trvania úverovej služby a po splatnosti vzniká nárok na úroky z omeškania, ktoré majú sankčnú povahu. Splácanie úveru v splátkach na strane veriteľa vyvoláva stav absencie požičanej sumy istiny, ktorá sa iba postupne v splátkach vracia a spláca a za tento stav nedostatku a úverovania patrí veriteľovi úrok. Úrok preto predstavuje cenu peňazí v zmysle ceny obetovanej príležitosti veriteľa, ktorý tým, že nemá istinu úveru k dispozícii, nemôže s touto nakladať a produkovať zisk. V prípade predčasného a mimoriadneho zosplatenia (splatenia) úveru vzniká veriteľovi nárok na jednorazové vrátenie požičanej istiny úveru, vrátane úrokov kapitalizovaných ku dňu zosplatenia úveru.

12. Ako sa s námietkou opodstatnenosti úrokov z úveru do doby jeho predčasného splatenia, žalobkyňou opakovane zdôrazňovanou vyporiadal prvoinštančný, súd z preskúmaného rozhodnutia zistiteľné nie je. Uvedené platí aj v súvislosti s poplatkami - spracovateľský poplatok a poplatok za správu úveru, ktorých neprijateľnosť žalobkyňa v konaní namietala a ktoré zrejme ovplyvňovali výšku mesačnej splátky daného úveru. Celková výška úveru a výška čerpania úveru pritom označujú celkovú sumu, ktorá bola daná k dispozícii spotrebiteľovi, čo vylučuje sumy, ktoré si poskytovateľ úveru účtuje na úhradu nákladov súvisiacich s predmetným úverom a ktoré nie sú tomuto spotrebiteľovi reálne vyplatené (do pozornosti rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci C-377/14).

13. Vydaním nepreskúmateľného rozhodnutia sa strane sporu odníma možnosť v odvolacom konaní riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, nakoľko je problematické zaujímať stanoviská k nezrozumiteľnému alebo nedostatočne zdôvodnenému rozhodnutiu.

14. Keďže nedostatočné zdôvodnenie rozhodnutia je potrebné hodnotiť ako nesprávny procesný postup súdu, ktorým bolo znemožnené žalobcovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, odvolací súd postupom plynúcim z § 389 ods. 1 písm. b) CSP rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie tak, ako to určuje ust. § 391 ods. 1 CSP.

15. V ďalšom konaní bude úlohou súdu prvej inštancie podrobiť úverovú zmluvu súdnej kontrole pokiaľ ide o namietané poplatky a zistiť, či ich úhrada ovplyvnila výšku mimoriadnej splátky vyčíslenej žalovanou. Ako už bolo uvádzané, aj v prípade predčasného splatenia úveru žalobkyňou platí, že veriteľ má voči spotrebiteľovi nárok len na úrok za časové obdobie od poskytnutia daného úveru do jeho splatenia. Pokiaľ ide o správnu výšku plnenia pri predčasnom splatení úveru, ide o odbornú ekonomickú otázku, s ktorou sa musí prvoinštančný súd vyporiadať, čo predpokladá aj presné zistenie, z akých konkrétnych položiek pozostávala v zmluve určená splátka úveru (518,42 eur), keďže podľa žalovanej ňou stanovená mimoriadna splátka (17.201,88 eur) pozostávala z predčasne zosplatnených anuitných splátok, ktorých splatnosť mala nastať v budúcnosti, a to 20.7.2013 do 20.6.2016. Pokiaľ ide o námietku premlčania, právo sa premlčí v subjektívnej a objektívnej lehote v zmysle predpokladov § 107 Občianskeho zákonníka. Pri subjektívnej premlčacej lehote je dôležité zistenie, kedy sa žalobca dozvie o tom, že sa žalovaný na jeho úkor bezdôvodne obohatil a v akej výške. Podaná žaloba žalobkyne je koncipovaná v súvislosti s namietaným bezdôvodným obohatením žalovanou len pri úhrade mimoriadnej splátky úveru a nie pri predchádzajúcom platení pravidelných anuitných splátok úveru. K úhrade tejto mimoriadnej splátky došlo dňa 10.7.2013, žaloba bola podaná v rámci zákonom stanovenej dvojročnej doby, a preto sa javí, že vznesená námietka premlčania dôvodná nie je. V závislosti od týchto zistení bude možné o veci opätovne rozhodnúť tak, aby vydané rozhodnutie zodpovedalo kritériám určeným v § 220 ods. 2 CSP.

16. V novom rozhodnutí o veci rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 396 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).